

Проект методики встановлення обмежень швидкості при проходженні автодоріг через села та селища

Зараз в Україні при проходженні дороги 2-3 категорії через населений пункт використовуються знаки «Початок населеного пункту» на білому фоні (5.45). Цей знак вимагає дотримання швидкісного режиму 50 км/год.

Цитата з ДСТУ 4100-2014:

10.7.39 Знаки 5.45 «Початок населеного пункту» і 5.46 «Кінець населеного пункту» потрібно застосовувати для позначення населеного пункту (відповідно початку та кінця), в якому чинні спеціальні вимоги, що регулюють порядок руху в населених пунктах, та встановлювати на фактичній межі забудови, яка прилягає до дороги.

На дорогах з однією, двома або трьома смугами для руху в обох напрямках знак 5.46 допускають розміщувати ліворуч, на зворотному боці знака 5.45, призначеного для зустрічного руху.

У Правилах дорожнього руху та ДСТУ також передбачені дорожні знаки «Початок населеного пункту» на синьому фоні (5.47), які передбачають обмеження швидкості як за межами населеного пункту (як правило, 90 або 110 км/год). Ці знаки, як правило, використовуються на дорогах 1 категорії, з 2 і більше смугами руху в кожному напрямку.

Цитата з ДСТУ 4100-2014:

10.7.40 Знаки 5.47 «Початок населеного пункту» і 5.48 «Кінець населеного пункту» потрібно застосовувати для позначення початку та кінця населеного пункту, в якому на дорозі, де встановлені ці знаки, не чинні вимоги Правил дорожнього руху, які регулюють порядок руху в населених пунктах.
На дорогах з однією, двома або трьома смугами для руху в обох напрямках знак 5.48 допускають розміщувати ліворуч, на зворотному боці знака 5.47, призначеного для водіїв транспортних засобів, що рухаються у зустрічному напрямку.

Також в ПДР та ДСТУ існують дорожні знаки «Початок житлової забудови» (5.63). На відміну від попередніх двох типів знаків, знак 5.63 фактично не використовуються в Україні.

5.63.1., 5.63.2

Цитата з ДСТУ 4100-2014:

10.7.55 Знак 5.63.1 «Початок щільної забудови» потрібно застосовувати в населених пунктах, позначених знаком 5.47 для позначення межі, де починається щільна забудова, розташована безпосередньо поблизу проїзної частини.

10.7.56 Знак 5.63.2 «Кінець щільної забудови» потрібно застосовувати в населених пунктах, позначених знаком 5.47 для позначення межі закінчення щільної забудови, розташованої безпосередньо поблизу проїзної частини (за умови подальшої відсутності такої забудови на ділянці дороги протяжністю не менше ніж 1 км).

Суть проблеми

Знаки «Початок населеного пункту» на білому та синьому фоні в багатьох випадках встановлюють швидкісні режими, що не відповідають існуючим факторам ризику на цих ділянках доріг.

Знаки на білому фоні 5.45 схильні встановлювати надмірні обмеження швидкості, змушуючи водіїв уповільнитись до 50 км/год без об'єктивних причин. На в'їздах до сіл, на тривалих ділянках в багатьох випадках відсутні перехрестя та переходи, відсутній рух пішоходів та велосипедистів, немає перешкод для оглядовості, тобто параметри дороги і фактори ризику не відрізняються від ділянки перед знаком. Такі місця в минулому були улюбленими місцями роботи інспекторів ДАІ з радарамі, які зупиняли водіїв, що не знизили швидкість при в'їзді до села.

Знаки на синьому фоні 5.47, навпаки, подекуди створюють надто високі обмеження швидкості, що не враховують фактори ризику. Наприклад, на автодорозі М-06 «Київ-Чоп», яка проходить через численні села знаки на синьому фоні встановлені в селах, в яких присутні такі серйозні фактори ризику як нерегульовані пішохідні переходи. Водночас знак 5.47, який поєднується з бар'єрним огороженням, дозволяє швидкість 110 км/год: (п.12.6 ПДР: «*Поза населеними пунктами на всіх дорогах та на дорогах, що проходять через населені пункти, позначені знаком 5.47 **РУДНЯ** дозволяється рух із швидкістю .... на автомобільній дорозі з окремими проїзними частинами, що відокремлені одна від одної розділювальною смугою — не більше 110 км/год*»). Ця швидкість майже гарантовано означає смертельні наслідки для пішохода чи велосипедиста в разі наїзду, і такий швидкісний режим не повинен поєднуватись з нерегульованими пішохідними переходами.

Крім того, в умовах існуючого Кодексу про адміністративні правопорушення фактичне обмеження швидкості складає на 20 км/год більше за номінальне. Тобто станом на сьогодні в Україні є села, через які офіційно можна рухатись зі швидкістю 130 км/год, в той час як мешканці цього села переходять 4-смугову дорогу по «зебрі».

Пропозиція

Власникам автомобільних доріг, в першу чергу «Укравтодору», рекомендується активне використання знаків населеного пункту на синьому фоні 5.47 на початку населеного пункту, та знаків "Початок житлової забудови" 5.63.1. на тих ділянках, де рівень швидкості 50 км/год є необхідним з точки зору управління ризиками на основі чітких критеріїв. В буферних зонах можливе використання обмежень швидкості знаками «80», «70» та «60» виходячи з наявних факторів ризику. Прикладом застосування такого підходу є Польща та інші країни ЄС.

Можливі критерії визначення місць для встановлення знаків "Початок щільної забудови"

ДСТУ 4100-2014 не прописує чітко, де саме в межах села слід встановлювати знак "Початок щільної забудови". В ДСТУ написано «де починається щільна забудова, розташована безпосередньо поблизу проїзної частини». Хоча сама по собі «збудова» (наявність будівель) біля дороги не є фактором ризику для дорожнього руху. Наприклад якщо це глуха стіна виробничого підприємства, непрацююча ферма або покинуті сільські хати. Крім того в ДСТУ немає визначення поняття «щільна».

Відтак рекомендувати узгодити список факторів ризику, які вимагають встановлення таких знаків:

1. Пішохідні переходи (регульовані і нерегульовані)
2. Перехрестя доріг з твердим покриттям (регульовані і нерегульовані)
3. Примикання до дороги вулиць з наявною житловою забудовою
4. Заклади громадського призначення (крамниці, школи, церква тощо)
5. Заїзди до дворів або інших територій з частотою 5 одиниць на 100 метрів або більше (з обох сторін дороги сумарно)
6. Наявність бордюрного каменю на краю проїзної частини, який відділяє від дороги тротуар або зелену зону
7. Фізичні засоби заспокоєння швидкості: кільцеве перехрестя, напрямні острівці, острівці безпеки тощо

Якщо дорога при проходженні через населений пункт має ділянки довжиною понад 1000 метрів, на яких відсутні перелічені фактори ризику, на такій ділянці (ділянках) має бути встановлено нову пару знаків "Кінець" і "Початок щільної забудови" або знаки підвищеного обмеження швидкості "60", "70", "80" відповідно до оцінки наявних факторів ризику на цій ділянці. Для оцінки цих факторів ризику просимо дивитись пропозиції, що стосуються встановлення обмежень швидкості в населених пунктах.

Запрошуємо надсилати свої пропозиції, зауваження чи коментарі до проекту на електронну адресу: uasaferoads@gmail.com до 19 березня 2018 року.

Кампанія "За безпечні дороги" – адвокаційна кампанія спрямована на зменшення смертності та травматизму на дорогах України. Ініційована Центром демократії та верховенства права у партнерстві з ГО "Vision Zero", Асоціацією велосипедистів Києва, Автоакадемією водійської майстерності та об'єднує міжнародних, українських експертів, представників законодавчої й виконавчої влади.

Підписуйтесь на нашу сторінку у Facebook: www.facebook.com/saferoadsua

***